

quia non sunt occupati in utilitatem propria Ecclesie, sed Episcopi; Et cap. de cetero, & cap. ad audiendum, de Cler. non resid. Interantes pariter Pontifici acquirunt fructus: Ex c. cuius dilectus de Cleri non resid, sed non distributiones, nisi privilegium habeant.

540 Interantes vero legato Pontificis, Regi, Cardinali, &c. non solum non lucrantur distributiones, sed neque fructus, si absentia à propria Ecclesia excedat tres mensies: v. n. 513.

541 Auditores Rotae Romanae acquirunt fructus & distributiones suorum præbendarum in absentia, ex confessione Clem. VII. per Bullam Cœvenit 1525. Item Inquisidores ex priv. Pauli III. & Pii V. quod ad alios Ministros, putat Fiscales, Qualificatores, Consulentes, & ad favorem fidei, extendunt Castrop. & Trullenes apud Leandrum cit. qu. 136. nam causa fidei est communis: vid. num. 529. Gaudent hoc privilegio Inquisidores, loquendo de beneficiis simplicibus, dignitatibus, & præbendis, minime de beneficiis curatis. Ex Decl. S. Congreg. ad Leand. cit. qu. 137.

542 Collectores generales Camere Apostolice, ejusque officiales, in absentia lucrantur fructus, & distributiones, ex priv. Sixti V. Maii 1590.

543 Docentes publicè in aliqua universitate, aut studio generali Theologiam, lucrantur fructus in absentia ex propria Ecclesia, ex cap. finali de Magistris, minime distributiones, ad differentiam Magistri, aut Doctoris docentis in propria Ecclesia; ut in numer. 535. Idem si legat publicè Ius Canonicum, quin licet texus loquatur de Theologia, extendit ad Ius Canonicum, quoniam æquè protegit Ecclesia. Non sic ius civile; hinc Canones studium juris Regularibus prohibent. Item lucrantur fructus, licet non distributiones, si publicè Grammaticam doceant, colligunt ex cap. Quia nonnullis de Magistris, quia ad Theologiam, & Ius Canonicum est necessaria.

544 Non sufficit, si legant in quolibet studio particulari; sed esse debet Universitas, seu studium generale, ad hunc finem à Pontifice, aut supremo Principe erectum. Ex Declat. Sacr. Congregat. apud Leandr. cit. 144.

545 Parochi, si legant ut supra Theologiam, aut Ius Canonicum, lucrantur fructus suorum beneficiorum, minime si Grammaticam doceant. Ex Declat. S. Congr. apud Leandr. cit. qu. 144.

546 Præbendaris studentes fructus præbendarum lucrantur, licet non distributiones, si studente publicè Theologia; aut Iuri Canonico in Universitate, aut studio generali, ut supra, & ibi studentes majori parte anni committentur de licentia Ordinarii, ex Declat. S. Congr. quia ad Ordinarium spectat examinare super etatis, sufficientia, an divinus cultus ob eorum absentiam detrimentum patiat, & alia à iure requisita.

547 Alter et dicendum de Parochi: nam ex Trid. fest. 23. de reformat. cap. 2. non permititur Episcopis concedere licentiam Parochi, ut à propria Ecclesia absim ultra biennium, nisi ex gravi causa, qualis non est studium in Parochio. Sic accedit Decl. S. Congr. Conc. 22. Februario 1590. que Censuit, Parochia causa studiorum non esse dandum licentiam, cum hodie per Concilium non admittantur, nisi qui per concursum magis idonei fuerint iudicati.

Premissam licentiam concedere potest Episcopus Præbendaris, & beneficiarius non curatis, nonnullis ad quinquennium, ex c. finali, de Magistris. At eam extende posse ad septimum, tenet Leandr. cit. qu. 153. ex alio posteriori cap. cum ex eo de elect. in 6. tom. id.

548 Si beneficium constat ex solis distributionibus quotidiani, absentes ratione studii, eas lucrantur omnes, demptis tertia parte. Quia tunc distributiones illuc succedunt loco fructuum. Ex Declat. Sac. Congreg. apud Leandr. cit. qu. 154.

549 Denique Episcopus dispensare non potest, ut Præbendarus, aut Beneficiarius, qui abest recreationis causa, distributiones percipiat; quia talis perceptio est prohibita à Trid. fest. 24. de reform. c. 12.

De Hoc Caducis, Beneficiaris, & distributionibus, agunt Maistrus disp. 14. & num. 47. Diana part. 2. tr. 22. Jo: de la Cun. pag. 52. Bonac. tom. 1. pag. 686. Castrop. tom. 2. tral. 7. disp. 2. & 3. Busemb. lib. 4. cap. 2. d. 2. Gobat. tom. 1. tral. 5. & maximè Leandr. tom. 6. tral. 8. Donatus. tom. 3. tral. 18.

APPENDIX XII.

Addita ex Gavanto.

1 Non est relinquendum Officium Breviarii pro officio devotionis, Congr. Rit. 29. Nov. 1603.

2 Episcopus Regularis debet recitare officium juxta ritum sui Diœcesis; non Regulz. Ead. 11. Janii 1615.

3 Non potest Episcopus addere officia Sanctorum, nisi juxta Rubricas Breviarii, vel de licentia Sedis Apostolice. Ead. 8. Aprilis 1628.

4 Neque potest extendere officium concessum Civitati ad Diœcensem. Ead. 16. Januarii 1607.

5 Non potest fieri officium de Sancto, eo quod in loco sit ejus sub nomine Ecclesia, vel Reliquia, nisi proprio ritulo Ecclesia, & ubi est Reliquia. Eadem 8. Aprilis 1628.

6 Conceditur officium duplex pro Reliquia insigni, & approbat. Ead. 3. Junii 1617.

7 Reliquia insigni est corpus, caput, brachium, crux, & ea pars in qua passus est Martyr, integra. Ead. 8. Aprilis 1628.

8 Dedicatio Ecclesie Cathedralis habet octavam in Civitate tantum, & celebratur festum in tota Diœcensi. Congr. Rit. 2. Maii 1619.

9 De Sancta Canonizato non potest fieri officium sine novo Decreto Congregationis Rituum extra propriam Ecclesiam. Ead. 9. Decembris 1629.

10 Sacra Congregatio Rituum decrevit, sapient regulares etiam teneri ad festum de Patrono loci, & officium solem, juxta Bullam Gregorii tertii decimi die 30. Decembris 1573. non tamen teneri ad ostantem eiusdem: Enim vero satis est, si fiat à clero seculari illius loci.

11 Si patroni plures dentur, seu titulares officium quidem singularium duplex erit, sed octava non concedetur nisi fecit principalis Patroni, & principalis item Titularis Ecclesie, immo neque prima classis festum erit, nisi sit solemne principale festum principalis Patroni, aut Tituli Ecclesie, quale non est Patroni translatio, & similis.

12 De Patronis minus principalibus, non tenentur regulares officium recitare, laudabile tamen est si recitent. Officium autem erit duplex Majus per annum.

13 Si accidat quod in Cathedrali fiat de Patrono loci cum Octava, veluti Mediolani de S. Ambroso, subtili Archiepiscopo hujus Cathedralis possint facere octavam in Civitate.

De Ritibus private recitationis ex eodem.

1 Convenienter status ad orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam, quia sunt de textu Euangelio. Ad Symbolum item Apostolorum, ut ad Confessionem promptiores videantur. Item ad horarum initia, ad Invitatorium, ad hymnos, qui sunt Laudes Dei solemniores, inter quos Te Deum, numeramus. Ad versus quoque Nocturnorum, & post hymnos; Ad textum Euangeli ante Homiliam: ad capitula, ad cantica, Magnificat, Benedictus, & Nunc dimittis, quia sunt de textu Euangeli; ad orationes denique omnes, quibus immediate Deum alloquitur (excepto triduo Majoris hebdomadæ, &) ad preces quæ precedunt orationem.

2 Scandum erit tempore Paschali, & in omnibus Dominicis à primis vesperis ad Antiphonas B.V. que dicuntur in fine officii.

3 Ad Psalmos scandum est, sed plurimi sedent, non pauci partim sedent, partim stant. Ad lectioes quoque; in Officio B. V. parvo, in Adv. landabilius est stare, quia sunt de Euangilio.

4 Genus scandum erit ad ea verba Invitatorium Adoramus, & Procedamus ante Deum ad preces feriales, in Laudibus, Vesperis, & horis in diebus penitentie dicatis. Item in officio ad preces. Item in hymnis ad Veni Creator Spiritus, Ave Maria Stella, & Crux Ave Spes unica, Tantum ergo Sacramentum, si coram Sacramento, etiam latente in tabernaculo immobile, de quo non pauci dubitaverunt, quidam landabilius, ad ea quoque, o Salutaris Hostia, genuflectimus etiam in hymno Te Deum, ad versus Te ergo quasimus. Denique ad Antiphonas Beate Virginis, que di-

cuntur

De I. Precepto Decalogi. Cap. IV.

cuntur in fine officii, & ad orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, Symbolum Apostolorum, que dicuntur in fine Completorii (exceptis tempore Paschali, & Dominicis) erit genitale scandum.

5 Capit inclinandum erit ad versus Gloria Patri, &c. ad nomen Iesu, Maris, & Sancti de quo officium recitatur. Item ad Confiteor, quod ad Primam, & ante Completorium dicitur, usque ad Misericordiam inclusivè, ab eo qui dicit, & cui dicit, respectivè, in Missa.

6 Signum Crucis adhibetur debet pollici signando os, ad illud initio Matritini Domine labia mea; Item manus extensa, signando se à fronte ad pectus, & à similito humero usque ad dextrum, cum dicitur Deus in adiutorium &c. in initio horarum, non autem cum dicitur iter ad Primam post orationem Sancta Maria, Item ad versum Adiutorium nostrum, ante Confessionem, in Prima, & Completorio: Item ad Indulgiam, & ad ea in fine Prima Dominus nos benedicat, & in fine Completorii Benedictus, & custodias &c. Aliqui signum Crucis cum pollice formant in peccato, sermo autem est de iis, que consecrati, aut benedicti solent; nam adhibetur ad nuptias, vel communione usum taperia, candelabra, & similia, que mediata factio ministerio inferunt, non est peccatum mortale, nisi fiat ex contemptu. Sacrilegium reale est suppeditio piorum legatorum, vel jurium Ecclesie defraudatio. Peccatum contra votum est sacrilegium, quia res Deo definita violatur.

7 In Psalmis gradualibus, quacumque preces dicuntur flexis genibus, multo magis, in Penitentialibus Psalmis, Litaniis, & orationibus, que tamen Orationes à stante hebdomadaria dicuntur. Ad alta non incongrue fideatur, persecutum sibi pectus aliqui ad Agnus Dei, sicuti fit in Missa, bene verò persecutum ad ea in Confessione, mea culpa, ut idem fit in Missa.

CAPUT IV.

DE SACRILEGIO.

550 Sacrilegium, est lesio, seu violatio rei sacrae. Res sacre sunt ea omnia, que ad cultum divinum sunt destinata. Est triplex; personale, quo persona sacra; locale, quo locus facit; & reale, quo alia res sacrae violantur.

PERSONA SACRA

551 Est, que per votum, aut ordinem sacram est. Deo specialiter dicata. Tribus modis ladi potest: 1. Per violentam manus injectionem; 2. Per usurpatam jurisdictionem, personas Ecclesiasticas ad judicium secularis trahendo, vel iisdem vestigialia impounding; 3. Per actionem venereum, sive exterrant, sive internant.

552 Probabile est, non esse opus in Confessione aperte, an votum sic solemne, vel simplex, quia non differt in specie, sed accidentaliter, secundum magis, & minus. Nec an dupliciti titulo persona sua faciat; quod scilicet sit Sacerdos, & Religiosus, quia mortaliter est una numero malitia. Unde sufficit dicere: Habui copulum cum habente votum castitatis.

553 Religiosus, qui suis tacitis polluit secularem, peccat contra castitatem, sive propriam delectationem habeat, sive non; quia voto adstrinxerunt, qui abutitur suis hebetum specie, sed accidentaliter, secundum magis, & minus. Nec an dupliciti titulo persona sua faciat; quod scilicet sit Sacerdos, & Religiosus, quia mortaliter est una numero malitia. Unde sufficit dicere: Habui copulum cum habente votum castitatis.

554 Secundum, ladietur sacrilegè per furum tribus modis. Scilicet, quando quis furatur: 1. Sacrum de sacro, hoc est rem sacra, ut calicem, velem, & bona propria Ecclesie, in loco sacro; 2. Sacrum de non sacro, scilicet rem sacra in loco non sacro, nempe extra Ecclesiam; 3. Non sacram de sacro, scilicet, rem profanam non sacram, v. g. pecuniam, aut aliam rem, que sit Ecclesie, aut ejus custodie tradita, deposita, aut ei accommodata.

555 In his furtis sacrilegium committitur, quia in his tantum rei sacrae, & loco sacro injuria infertur, minime in exteriori; quare si quis crumentum divitii, pecuniam Parochi, quam esti jure Ecclesiastico, nomine tamen suo, non Ecclesie, possideret, futurum, sacrilegium non committit, nisi fiat cum notabilis injuria loci sacri.

556 Tertiò, ladietur per pollutionem: ut à n. 568.

557 Quartò, per actus repugnantes ejus immunitati: ut à n. 605.

ECCLESIA CONSECRATA EXERCITUR.

558 Si parochies secundum majorem patrem simul dicuntur, seu corrunt: minime, si defraudentur successivè, aut tandem Ecclesia tota redificeretur: quia tunc secundum prudentem hominum existimationem censetur eadem perseverare: secundus, si tota simul, licet potest redificeretur.

559 Nec exercit, si parochies integris remanentibus, rectum, & alia opera lignea ruant, aut comburantur, quia confectio magis principaliter parochies inest; hinc in parochies collocantur Crucis: v. n. 585.

560 Ecclesia vero benedicta non amittit bencditio-

nam parochies defraudis, quia benedictio inest solo.

561 Si tamen defraudentur absque spe, ut redificeretur, go ipso amittit privilegia loco sacro competencia.

ECCLESIA POLLUITUR.

562 Primo, per injuriosam exusionem, nempe, si injuriosa fuerit exulta igne. Ex Concil. Niceno, Diana p. 8. tr. 7. resol. 93.

563 Secundò, per seputuram excommunicati vitandi, aut infidelis etiam infantis; minime, si sit filius parentis fidelis, licet decesserit sine baptismo; quia est

pars

parte hominis Christiani: confutudo tamen est, ut non
sepeliantur in Ecclesia.

570 Tertiò, per homicidium injuriosum, aut mu-
tationem; unde injuria suffocatio, aut occiso ho-
minis facta in Ecclesia absque sanguinis effusione, pol-
luit Ecclesiam.

571 Quartò, per violentam, & injuriosam sanguis
humani notabilem effusionem, quæ non sit è na-
tib[us] aut denib[us], quia sunt organum nimis facile
ad emitendum sanguinem.

Effusio aliquarum guttarum, etiam injuriosa, non
polluit, nisi occidat; quia effusio abundantiam signi-
ficat.

572 Quintò, per copulam illicitam, aut humani
seminis effusionem, quæ sit peccatum mortale, licet
non cadat in terram, dimidiatò sit externa.

573 Per homicidium, effusionem sanguinis, & pollu-
tionem violatur Ecclesia, etiam si sint occulati: Es-
c. significasti, & adulterii, ubi precipit reconciliari

Ecclesia, in qua quidam adulterium secretum com-
miterat, postea à muliere publicatum; quia non viola-
tur Ecclesia, nisi per injuriam; adeoque, quando fit in-
juria. Per hoc autem, quod copula v. gr. occulta incipi-
at post dies octo, impedita à facis, quando est facta
publica, & indigentia tunc reconciliari, non prius, non
sequitur, quod prius non fuerit violata: sicut ex hoc,
quod percussus occulus Clerici incipiat post dies octo
vitar, quando percussus est facta publica, non sequi-
tur, quod non fuit prius excommunicatus; sicut igi-
tur publicatio in hoc casu non facit excommunicatum,
sed vitandum; ita in primo non facit Ecclesiam pollu-
tam, sed impedita à facis, & reconciliandam. Dia-
na p. 9. tr. 9. ref. 5. & Bonac. contra Tamb. in Meth.
Confes. l. 2. c. 7. §. 5. n. 35. & alios.

574 Copula conjugalis, si sit ex necessitate, v. gr.
ad vitandum periculum incontinentia conjugum, aliud
locum aptum non habentium, non polluit Ecclesiam;
benè verò si sit sine necessitate, quia tunc est inju-
riosa, & sacrilegium.

575 Si quis polluat violenter in Ecclesia adolescen-
tia renitentes, & non consentientes, violatur Eccle-
sia, qui licet talis pollutio non sit voluntaria, & pec-
caminosa adolescenti, est voluntaria, & peccaminosa
cam cauanti; & inde est injuriosa Ecclesia.

576 Ut praefata actions polluant Ecclesiam, requi-
ritur injurya; hinc Ecclesiam non polluit. 1. Effusio san-
guinis facta ob propriam defensionem. 2. Facta cau-
sriter, aut ab infante, vel insano; scilicet, si eorum san-
guis effundere; quia licet non possint facere, possunt
pati injuryam. 3. Si vulnus fuit factum extra Eccle-
siam, & percutius ingrediatur intus, & ibi effundatur
sanguis, aut moriatur; scilicet si vulnus fuit factum in-
tra Ecclesiam; & idem polluit Altaribus polluator
Ecclesie, & econverso. Conferatio vero Altariorum fa-
ctorum, & Ecclesie est distincta, itaut regulariter de-
tetur, quod Altaria fixa sint consecrata, non sic Eccle-
siae; & idem iustum est, ut exercitari Altaribus fixis,
non sequatur mors: benè verò, si sequatur mors. Ra-
tio primi, quia vena est naturaliter copiosa sanguinis
emissiva: ratio secundi, quia tunis est homicidium.

577 Polluit Ecclesiam. 1. Recidit digitis, non quia
sit mutilatio, nam dignus non est membrum, sed pars
ratione tamen notabilis effusio sanguinis. 2. Occiso
fidelis facta in Ecclesia ab heretico ob fidem; quia li-
cet occiso sit martyrium, occisor est peccatum, &
ab eo est injurya facta: *Altis dispergit, passo grata*
fuit. 3. Occiso unius ex errore facta pro alio in Ec-
clesia, quia ratio formalis injurye desumitur ex loco
facti; & jam occiso, aut vulneratio fuit intentata in
loco facti; materialiter autem se habent individua Re-
trus & Paulus. Vide ver. *Homicidium casuale*. 4. Si
Petrus existens extra Ecclesiam, rotam tormentariam
immitat intra Ecclesiam, & ibi occidat dominum,
quia motus est extra; occiso vero, & actio vulnera-
tiva intra Ecclesiam.

578 Quintò. Si quis fuerit in Ecclesia verberatus,
igitur, quamvis non sit effusus sanguis, fuerit tamen
ejus fracta ossa, & contusa carnes; est violata Eccle-
sia, si intra breve tempus sequatur mors, quia talis
verberatio est homicidium. Secùs, si non sequatur in-
de mors.

579 Sextò. Si quis alium in subita & inopinata
tixa in Ecclesia occidit, violatur Ecclesia, quia ex hoc,
quod occiso fuerit subita, & casualis, non sequitur,
qui fuerit voluntaria, & inde injuriosa, ut potuerit
ab occidente impediti: vid. num. 641.

Q U A R E S .

580 *Quidam Reus sententias ad mortem fuit à
ministris justitia intra Ecclesiam, ad quam aufugit,
letib[us] vulnera occisis, aut suffocatis. An Ecclesia sit
violata?*

R Esp. cum distinctione: Vell enim talis occiso, aut
suffocatio fuit facta ex abrupto, & absoluè à Mi-
nistris volentibus, aut jubente Justice. Et sic Ecclesia
violatur, quia licet occiso delinquenter per sententiam
Judicis facta sit iusta, est tamen irreverens, & injuri-
osus loco facto, cum ejus sanctitatem repugnet.

581 Vel evenit casualiter, aut ob defensionem vita-
is ipsorum ministrorum, quatenus ministri conantibus
cum capere (cum non gaudent immunitate, quod est
omnino supponendum, ex. num. 61.) inter tumultum,
& motum, è latere unius ministri tormenti bellici ca-
si laxata rota fuit occisis; vel quatenus defendere se
volens, ne capiantur, dum arma vertebat ad occiden-
dum ministros, fuit ab altero corum in defensionem
præventus, & occisus. Et tunc Ecclesia non violatur;
quod percussus occulus Clerici incipiat post dies octo
vitar, quando percussus est facta publica, non sequi-
tur, quod non fuit prius excommunicatus; sicut igi-
tur publicatio in hoc casu non facit excommunicatum,
sed vitandum; ita in primo non facit Ecclesiam pollu-
tam, sed impedita à facis, & reconciliandam. Dia-
na p. 9. tr. 9. ref. 5. & Bonac. contra Tamb. in Meth.
Confes. l. 2. c. 7. §. 5. n. 35. & alios.

582 Nec polluit Ecclesia, si tale homicidium fuit
voluntarii factum, quatenus Reipublice perturbator
aliter capi non poterat. Busemb. l. 1. tr. 3. dub. 4. n. 1.

583 Secundum autem dictum de n. 581. difficulter
potest habere locum in casu suffocationis, quia dum
Ministri ita cum cipiunt, ut valente suffocare, par-
ter valenti inerme redire, ad extra Ecclesiam duce-
re, adeoque cum intra Ecclesiam suffocent, excusari
non possunt ex capite propriæ defensionis.

P L U R A D E P O L L U T I O N E R E S O L V U N T U R .

584 *Polluta una Capella; aut Altari, polluitur Ec-
clesia, & econverso; quia injurya, & pollu-
tio, in quovis loco intra Ecclesiam eveniens, totam
Ecclesiam, ejusque extremitatem contiguum possit:*

585 Exercit vero Altaribus fixis, non exercit
Ecclesie, nec econverso, Busemb. l. 6. tr. 3. cap. 3.
dub. 4. n. 1. quia inter benedictionem, ac pollutionem
ex una parte, & excommunicationem, ac confarctionem ex
alia, hoc est discrimen, quod per benedictionem, &
pollutionem benedicitur, & polluitur totum, quod est
intra Ecclesiam; & idem polluit Altaribus polluator
Ecclesie, & econverso. Conferatio vero Altariorum fa-
torum, & Ecclesie est distincta, itaut regulariter de-
tetur, quod Altaria fixa sint consecrata, non sic Eccle-
siae; & idem iustum est, ut exercitari Altaribus fixis,
non sequatur mors: benè verò, si sequatur mors. Ra-
tio primi, quia vena est naturaliter copiosa sanguinis
emissiva: ratio secundi, quia tunis est homicidium.

586 Polluta per homicidium una sepulcrorum subter-
ranea, polluitur Ecclesia; quia est pars Ecclesie, &
proinde factum unum cum Ecclesie; nam nomine Ec-
clesie, venit *Vas inus continens loca ad facetas, n[on] s[ed] ad fidem corpora humana*.

587 Si vero subter Ecclesiam cellula adspicatur
se similes, non tamen destinata ad fidem sepul-
trum, sed ad ligna conservanda, & alia pro usu Ec-
clesie; talis cellula non erit capax pollutionis; quia
non est locus facer, quantum ad presentem effectum,
ex num. 554. cum non sit locus destinatus ad usus
factos sacrificii, aut sepulcrorum fidelium.

588 Item, si in aliqua Ecclesia adspicatur cellula intra
concupiscentia patet, à parte interna Ecclesie, tunc pol-
luta cellula, polluitur Ecclesia; quia est pars Ecclesie.
Si vero sint divisae ab Ecclesia patet lapideo, ligneo,
&c. & soli habeant cratera intra parietem Ecclesie,
ubi Confessiones exipientur, tunc esse solent in Eccle-
sia Monialium; tunc tales cellule non sunt capaces
violationis, quia quad effectum pollutionis, ex nu-
mer. 554. non sunt loca sacra.

589 Si extet Ecclesia ex pluribus inadæquatis, &
proprie positis constructa, qualis est Panormi Ecclesia
D. Petri, si ejus tres Ecclesie inadæquatae essent sepi-
tata,

Q U A R E S .

598 Ecclesia sita violata per sepulturam excommuni-
cati vitandi. Quid agendum?

Dico, ejus corpus esse exhumandum, & extra Ec-
clesiam projicendum; si tamen possit discerni;
aliter esse tolerandum, ex c. sacris, de sepult. & lo-
cus ipse est reconciliandus, ut supra.

599 Ipsu vero, qui scienter, & temerè hujusmodi
excommunicatos in Ecclesia, aut Cemeterio sepelunt,
sit ipso facto excommunicati in Clem. Eos qui, lib. 3.
tit. 7. de sepultura minime, si id faciunt ignoranter,
etiam ignorantia culpabilis crassa; quia jus scientiam,
& presumptionem exposcit; v. tom. 2. n. 379.

Q U A R E S .

600 An hujusmodi excommunicationem incurvant, ne-
dum cum physice sepelentes; verum etiam mandantes,
consulentes, aut favorem dantes ad sepelendum?

N Egat Cajet, apud Donatum tom. 4. tr. 9. quæst. 38.
num. 6. quia jus solum loquitur de sepelientibus,
& cum sit penale, non debet extendi ad casus non
expressos.

R Esp. Affirmative, Donatus cit. n. 7. & Suarez cum
Glossa in Clem. 1. de sepult. 1. quia nomine sepelientum
veniunt etiam mandantes, &c. nam cum sint causæ in-
fluences in actu sepelitionis, dicuntur sepelire.

601 Secundò, quia alias lex penalis est inutilis, &
ludibrii exposita. Est inutilis; quia talis lex est edicta,
ut poma spirituali terreat, & coercet ab hujusmodi ex-
cessu; qui non impeditur, si poma solium afficeret vi-
lem ministerium, & non principales ipsos, qui id mandant,
confundunt, &c. quique de fulmine legis non curarent;
imò illud derident, cum non eos ferire, & ita esse
ludibri. Unde ratio illi in oppositum est vera, quando
finis regni non ruunt, nec inutilis redditur.

602 Verum tamen est, non comprehendit eos, qui
tantum comitantes funus, cantantes, luminaria deferunt,
& similes, atque illi, qui cadaver suis humeris ad Ec-
clesiam deferunt, si non deferant sepulture, nec operant
terta, aut mandent operiri; quia non dicuntur sepelire.

De sacrilegio, pollutione, & reconciliatione, agunt
Scotus in 4. diss. 17. qu. unic. lit. N. Mafrixi dis. 11.
num. 35. Bonac. tom. 2. p. 225. Jo. de la Crux pag. 349.
369. Tambur. tom. 1. lib. 2. cap. 6. §. 3. lib. 7. cap. 2.
§. 1. & in meib[us]. Celebrat. Mis. lib. 1. & 3. Busemb.
lib. 3. trahit. 1. cap. 2. d. 2. Donatus citat. Port. Rodr.
Miranda sub tit. *Benedictio Ecclesia. Sacrifilegium, Cle-
ritus* & cap. 26. ad 31.

A P P E N D I X . XIII.

De Ecclesiastum effractione.

In Capite conquesti de sententia excommunicationis.
I Summus Pontifex mandat denunciari excommunicato-
cos eos, qui Ecclesias coiudicata Episcopatus effre-
gan, & spoliaverunt; Unde interfur effringentes,
& spoliantes Ecclesias esse ipso jure excommunicatos. Bo-
nac. dis. 2. qu. 3. punct. 12. pag. 201. n. 1. tom. 3.

Qui effringit Ecclesiam, sed non furatur, aut qui
furatur, & spoliat, sed non effringit, licet ab alio for-
tè fracta fuerit, hanc excommunicationem non incur-
rit; quia Summus Pontifex utitur particula conjuncti-
va. Ibidem pag. 202. n. 9. tom. 3.

Qui postquam Ecclesiam effrigit, comburit, aut
frangit calices, vestes, etiam nihil inde auferat, in
hanc censuram incolit: quia nomine spoliacionis intel-
ligitur quilibet actio, qua bonis Ecclesie damnum
inficit. Ibidem num. 10.

Hæc excommunicatione est Summo Pontifici referava-
ta, non tamen ante denunciationem ab Episcopo fa-
ciam; ante denunciationem autem, auferit potest à
quilibet Confessario approbat. Ibid. n. 12. & 13.

Sixtus Quartus in Bulla 3. quæ incipit cum provida
excommunicat auferentes, aut retingentes lapides, vel
alia ornamenta Ecclesiastum Urbis Romæ, necnon piz-
zantes

Exatione Confessoriorum. Tom. I. Pars II.

stantes auxilium, vel favorem, afferentibus, vel retingentibus, aut non reuelantibus. *Ibidem* part. 13, pag. 202. tom. 3.

Ecclesia vero seu loca, quorum usibus, & ornatus illa fuerint deputata, Ecclesiastico subiectiuntur interdicto, donec actualis, & omnimoda restitutio sua Ecclesie a quibus fuerant ablata. *Ibid. pag. 203. n. 5. tom. 3.*

IMMUNITAS ECCLESIASTICA

603 Est exemplio ab oneribus secularibus.

604 Est triplex, *Localis*, que Ecclesia, & alii Iudei Ecclesiasticis competit, *Realis*, que rebus, seu bonis ad Ecclesie, aut Clericos pertinentibus, & *Personalis*, que ipsis personis Ecclesiasticis competit.

IMMUNITAS LOCALIS

605 Duo continent jura. Primum est *Jus immunitatis ab actionibus prophanis*, & *secularibus*, & loci sanctitudine repugnibus; quod est de jure non solum Canonico, & civili, sed etiam divino, ex pluribus Sacr. Script. locis; maximè Marci 11. ubi Christus Capit ejicere vendentes, & ementes in templo, &c. dicens eis: Nonne scriptum est, quia domus mea, domus orationis vocabitur omnibus genibus: vos autem fecistis eam speluncam latronum.

606 Hac immunitate gaudent Ecclesia consecrata, benedicta, cœmeteria, & oratoria in ædibus privatis, aut agris, ab Episcopis in dominio cultum deputa.

607 Actiones, que ibi prohibentur, sunt lites, & cause facultates, maximè sanguinis, & penes corporalis, negotiations, fonda colloquia, publica communitatis laicorum concilia, & de rebus temporalibus, Judi theatrales prophanii, comediae, &c. *Cum decorum aet. de vita, & honesti. Clerici convivia, & similia, cap. Nos oportet 5. c. Nulli. 6. disp. 42.* Hinc, si aliquod judicium laicale, criminale, aut civile in Ecclesia agatur, nullum est, & invalidum, *ex c. Destr. 2. de Ecl. Immunit. in 6.*

Insuper Ecclesia non debet incastellari ad offensam; potest vero ad defensam, ut bona defendantur a malis. Hinc non peccant, qui tempore hostilitatis, non valentes alia via se tutos reddere, ad Ecclesias confugiant, & ibi fortificantur. Alarius pag. 201. num. 15. vid. num. 611.

608 Secundum est, *Jus Asyli*, & *refugii*, quo gaudent loca sacra, ut rei ad ea confugientes, non possint per vim extrahi.

IMMUNITAS ASYLI, ET REFUGII

609 Est solum de jure humano, Canonico, & civili, maximè ex toto tit. de his, qui figurant ad Ecclesiam. Est enim hic sermo de Immunitate Ecclesiastica, & Canonica, minime de Politica, & Civili, qua gaudent Palatia Principum, & Oratorum, juxta confuetudinem Regionum.

LOCA, QUÆ GAUDENT

610 Sunt Ecclesie omnes, auctoritate Episcopi constitute, etiam si non sit ibi Eucharistia, eti non sint perfectæ, sed incipiæ, violatae, interdictæ, dirutaæ, sed cum spe readiætionis; Cœmeteria, Monasteria Religioforum, & dictorum factorum locorum; Sacraria, tecta, campanilia, horriæ, viridaria, infirmaria, portæ, scælae, & similia loca, locis sacris contingua: ut in num. 554.

611 Gaudent infirmaria Religioforum scunctæ, & granciæ, seu hospitii, in quibus servatur Claustra; quia sunt loca religiosa, & veluti parvi Conventus, & Monasteria membra, Capelle turales Religioforum; Minimæ Villæ, quas detinent reparationis causa, & dominus, in quibus ad tempus morantur, & non servatur Claustra, etiam si Ecclesiam vicinam, ubi celebrent, habeant.

Ecclesia tempore belli incastellata ad offensam non gaudent, Alarius pag. 200. num. 9.

612 Gaudent Palatia Episcoporum, ex Conc. Aurel. in c. Id constitutius 17. quest. 4. que immunitas est concessa dignitati Episcopali; nam ibi nulla sit distinctione de Palatij sitis iusta, vel extra quadraginta pa-

sas ab Ecclesia, nec de habentibus Oratoriis; nec de Episcopis Titularibus. Quod est verum, etiam si Episcopos si mortui, aut absens; at de Episcopis extra dieceſim, aut Titularibus, attendenda est constitudo. Quæ extat pro Palatio Archiepiscopi Montis Regalis Panormi situ, quod gaudet, & ritè; quia licet Panormi situm, ex pervertuſa confuetudine servat jura Montis Regalis, annexum habet Oratorium publicum, ubi facta peragi, & faci Ordines confundentur.

613 Maximè attendenda est constitudo pro Palatio Prelati inferioris, jurisdictionem quasi Episcopalem habentia; quia dictum caput loquitur de Palatio Episcopi. Fagnanus lib. 3. cap. Ecclesiæ, de immunit. num. 35. Qui refert decis. Sacr. Congreg. Immunit. 6. Novembris 1634. qui a favore Archimandrita Messanensis, tria decisæ fuerunt: 1. Palatum Archimandritale, etiam conductitum, non fixum, & habens Ecclesiæ conjunctam in Civitate Messanensi, gaudere immunitate Ecclesiastica, stante legitimis confuetudinibus; 2. Familiares Archimandrite gaudere privilegio fori, stante etiam confuetudine; 3. Archimandritam in Civitate Messana degentem posse Magistratus coercere conuersis ob suam jurisdictionem turbatam: Et die 27. Martii 1645. eadem die Sacr. Congreg. Immunit. fratre in decis.

614 Palatia Cardinalium extra Urbem gaudent ex similitudine cum Palatiis Episcoporum. At non gaudent in Urbe; quia hoc privilegium ab eis abstulerunt Gregor. XIII. & Sixtus V. folium pro Urbe.

615 Gaudent loca habitata per Clericos seculares, ad instar Religioforum viventes, uti sunt Patres Oratorii S. Philippi Neri, Seminaria Clericorum, Eremitoria, Domus Orphanorum, puellarum reparatarum, male nuptiarum, &c. Et Hospitalia. Hec sunt loca Religiosi, & ut gaudent, requirunt, quod sint auctoritate Episcopi fundata.

616 Collegium de Propaganda fide gaudet, quia est auctoritate Pontificia erectum.

617 Non gaudent Campanilia ab Ecclesia separata, nisi sint intra tringa passus. Ex Declar. Sacr. Congreg. 7. Decembris 1632.

Nec domus Canonorum, nisi sint intra Ecclesiæ septa, videlicet in ejus atrio, & porta communis clausa, uti Panormi sunt domus Parochi in atrio Ecclesiæ Sancti Antonii, que clauduntur porta communis Ecclesiæ. De domibus vero Canonorum, & Parochorum Ecclesiæ coniugis, & intra tringa passus sint, gaudent doct. Diana part. 6. tract. 1. ref. 2. At Tancr. tom. 3. tract. 1. lib. 4. quest. 25. num. 19. art. flaminum est confuetudini, quam (subdit) nullibi forte vigere.

618 Non gaudent Oratoria privata, que in dominibus nobilium solent extare, quoniam in eis celebratur.

619 Gaudent vero Oratoria publica, auctoritate Episcopi erecta. *Oratorium publicum est*, quod januam expositam pro omnibus habet, & Campanam supra teclum que publicè pulsatur, ad convocandum fideles ad divina peragenda, aut ad Sacrum in ea audiendum: hujusmodi sunt Oratoria Confraternitatum, & plura Oratoria in agris, quorum plura solent esse constructa parvibus viciniis, sed aliquantulum diffisiæ à parvibus domorum secularem. Et Tambur. in Merh. Mys. lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 5. tenet Oratorium publicum esse illud, in quo est fama expensa, affixa domi alicuius secularis, si adit alia fama expensa pro omnibus.

620 Paries quoad superficiem extrinsecum gaudent, si paries Ecclesiæ extrinsecus tangant. At ritè negat Tancredi cit. annam 8. quia ampliatio privilegii non est extendenda ultra verborum proprietatem; iusta autem requirent, quod sit in Ecclesia, seu in loco sacro, à quo volunt non posse extrahit; in Ecclesia vero dicitur esse, qui est supra teclum, at non qui de foris, & extrinsecus paries Ecclesiæ tangit.

621 Item in Ecclesia diceretur esse, ac proinde immunitate gaudenter, qui in tali loco & situ esset, ut circumdaret muris fundamentalibus Ecclesiæ; minimè, qui pedes extra muros fundamentales haberet, quoniam sub aliqua concavitate extra muros protendentes sisteat. In Ecclesia tamen conferetur esse, & inde gaudent qui Ecclesia portant, aut velebant apprehendetur.

622 Gaudent Sacerdos deferens Oleum Sanctum, aut Eucharistiam infirmis, & qui cum Corta & Stola post Crucem ad mortuum sepeliendum incedit.

623 Gau-

De I. Precepto Decalogi. Cap. IV.

54

623 Gaudet, qui ad Sacerdotem confugit Eucharistiam defensum. Qui cum alii se immisceret, & per viam Sacramentum associat. Qui cubiculum infirmi, ubi est Sanctissimum, intrat. Quod Tancredi extendit ad intrantem domum, ubi est Sanctissimum, licet non sit ingressus cubiculum. Nam Sanctissimum est principalis ratio, cur Ecclesia sit concessa immunitas.

624 Imò Tancr. tom. 3. lib. 4. dis. 8. quest. 4. n. 5. addit: *Audo dicere, non ab hominib[us] videri, quod etiam in casibus exceptis à Greg. debet gaudere immunitate eius, qui ad Sacr. Eucharistiam immediatus configurat, v. gr. illam gestando, si est Sacerdos, vel Sacerdotem gestantem tenendo; quia non debet Christiana pietas genitum superstitione cedere; cum hi puerini gravissimum Lucii Sylla scelus extrahendi Africorum regis Majestatis à Misnera statua, quod configurat, & ob id ad felicissimo infelici vitam semper datur, ne refert Panfanias in Actibus. Ratio est, quia tantum jura, & Greg. loquuntur de immunitate Ecclesiæ, non anem huc casum exprimit; sed reverentia tanto debito Sacramento dicit, cum rarissime contingat casus. Et quidam leges disponere solent super illis, quae regulariter contingunt: v. n. 643.*

625 Denique Palatum Dominorum Inquisitorum, ubi causa fidei peraguntur, immunitate gaudet, non minus, immo potior ratione, quam Palatia Episcoporum, & reliqua loca à n. 611. ad 615. relata.

626 Non obstat, quod non sit expressum in Bulla Gregor. XIV. Quia Bulla Gregor. XIV. Cum alias 23. Maij 1591. revera haec exprimit loca: Ecclesiæ, Manufactaria, Sacella, domos regulares, & seculares, loca sacra, aut religiosa.

Loca sacra dicuntur ea, que sunt destinata ad Sacrificium, & usus sacros, aut ad sepulturam fideliū: hujusmodi sunt Ecclesiæ, & Cœmeteria, quæque ad usus prophanos redire non possunt. Loca Religiosi dicuntur ea, que sunt destinata ad actus pietatis, & Religionis, ut in n. 611. & 615.

627 Greg. autem dicta exprimens, nil disponit de locis, sed ea supponit juxta jus commune, & solum disponit de casibus, assignando numerum exceptorum: hujusmodi sunt Ecclesiæ, & Cœmeteria, quæque ad usus prophanos redire non possunt. Loca Religiosi dicuntur ea, que sunt destinata ad actus pietatis, & Religionis, ut in n. 611. & 615.

628 Causa enim motiva, & finis emanationis Bullæ (ut earum perlegenit constabit) fuit extirpare absurdas, & scandala, quæ in præjudicio locorum sacrorum, ac Religioforum, & perfidiorum Ecclesiasticorum sequebantur, ex pluribus indultis a Sixto V. & Pio V. concessis quibusdam Principibus, extrahendi reos ab Ecclesiæ, super aliquibus casibus, etiam à jure non permisisti: ex quibus indultis sèpè ortum fuit (sunt verba Bullæ)

629 Ut infime interdictionis Læsi, non modo quis, sed etiam litterarum penitus ignari, & imperiti, aut quasi potestates, aut Ministri Curia seculare in alijs Castro, aut Oppidu[m] jurisdictione exercabant, facultatum, & indolentibus hujusmodi limites longè excederint, eaque suo arbitrio in sensu minus rectos, & ab intentione concedentis omnino alienos detercent, & illorum prætexunt, quidquid sibi in mente venit, attinare presumpti, in grave juridictionis, & immunitatis Ecclesiasticae prejudicium, locorum, & personarum divino cultu dedicatarum contemptum, ipsius divinae Majestatis offendit, & scandalum plurimorum.

630 Quare numerum casuum exceptorum prescribit, insuper modum tradit extrahendi reos, & judicandi in casibus exceptis.

631 Quantum vero ad loca, & personas Ecclesiasticas, nil novi disponit, & nil loquitur limitando, sed favendo, ac eorum immunitatem impræjudicatum volens præterire, in suo robore jus commune relinquendo. Quod ultrem constat. Primum, quia non exprimit in specie loca sacra, & Religiosa, sed utitur particula generali: *Loca sacra, aut Religiosa, Personæ divino cultu dedicata.* Secundo, lique ex verbis Bullæ, ut sequitur: *Sicut etiam prohibemus, ne contra Ecclesiasticas personas seculares, aut cuiuscumvis Ordinis, vel Milits, etiam Sancti Joannis Hierosolymitani Regulares, quoque modo, etiam vijore predicatorum privilegiarum, indolentum, aut concessionum, que omnia ad*

632 *Quibus non suffragatus immunitas Ecclesiastica Regis, à Greg. XIV. prescripti, sunt septem.*

633 *Primo, Publici latrones, viarumque graffatores, qui itinere frequentatas, vel publicas stratas obsecrantur, ac viatores insidias aggreduntur.*

Publici latrones sunt, qui palam, & publicè faciunt, ut sunt pirate, qui publicè stante in stratis, vel qui arcem habent, aut castrum, & disperant homines transantes. Abbas. Tales publicos latrones, & viarum graffatores occidere licet sine peccato, & pena, non tam sine ira irregularitate, nisi pro necessaria vite defensione. Ex cap. Cam bono 23. qu. 5. Fagnanus in lib. 3. cap. Inter alia, de immunitate, vid. tom. 2. pag. 506. num. 63.

Hic continetur, qui sapè, aut pluies furat sunt;

Subiectus excusat latronum viarumque graffatores, & viarumque obsecrantes, ad morte necnon mercede locatus est. Hoc tamen, sedere personæ Principis almarum.

Id confitimus. 17. q. 4. C. c. Inter alia de immunitate.
Si vero fugiat à Judeo ob aliquod patrum delictum non exceptum, gaudet, ut ceteri liberi.

681 Clerici gaudent, ita ut non possint per Judicium proprium vi ab Ecclesia extrahi, nisi in casibus exceptis: Ex Decr. Sac. Congr. Episcop. in una Trop. p. 19. Januar. 1617. qua declaratum fuit, gaudere immunitate Clericos, qui post delicta patrata ad Ecclesias confugunt.

Item Sacr. Congr. 17. Augst. 1618. decrevit non posse Clericos ab Ecclesia extrahi, præterquam in casibus degradatione digni, si fecus sit, restituantur. Unde non est amplius tenenda opinio contra Abbatem; ita Diana p. 6. tr. 1. ref. 26. quæst. 10.

Denique Pignatelli tom. 1. consil. 176. n. 5. testatur sic suisse à S. Congr. dictum in una Maccarensi Immunitatis, die 25. Maii 1665.

Ratio est, quia privilegium immunitatis quod refutum, ex num. 678. et concessum direcè locis factis, aut religiosis, adquæ suffragatur cuique in loco sacro, aut religiosis existenti, sive Clericos, sive laicos. Et alias Clericos pejoris essent conditionis, quam Pagani, & Judei. Insuper locus sacer injury afficitur, sive Ecclesiastis, five facultatibus illo extrahitur.

682 Religiosi pariter, si delinquant extra aut in proprio Monasterio, gaudent, si confugant ab Ecclesiis, tam aliorum, quam proprias, & ad Monasteria aliorum Regularium; non gaudent autem intra propria Monasteria, Diana p. 10. tr. 14. ref. 30. Bona ref. 1. num. 18. Pelizzi de Monial. cap. 9. num. 1. qui idem docent de Monialibus, & pueris educandis, nimis, quod gaudent immunitatem in propria Ecclesia, non sicut in suum Monasterium. Hinc gaudet Religiosus, si è carcere fugiens, ad propriam Ecclesiam, aut ad extorcionem Monasteria confugiat. Idem docet Bona de Religiosis Apostatis. Idem Diana p. 1. tr. 1. ref. 24.

683 Ratio primi est eadem, que de Clericis. Ratio secundi est, ne Religiosorum delicta impunita remaneant, si enim suorum Monasteriorum immunitate gaudent, nunquam possent capi, carceribus mancipati, & puniri, cum Monasterium sit locus perpetuum domicilium; quod est fundamentum opinionis Abbatis negantis Clericos & Religiosos immunitatem, quod absurdum vitetur immunitatem concedendo intra proprias, & aliorum Ecclesiis, atque etiam intra extorcionem Monasteria.

Sic namque ex una parte securus immunitas loci facit quod Clericos, & Religiosos, & ex alia datur locus Prelatis Regularibus sine violatione immunitatis puniti subditos delinquentes in proprio Monasterio, insuper de uno ad aliud archis ad ponam luanum transferendi. Eo maxime, quia hoc permittit Canon, cap. qui peteat 23. quæst. 4.

684 Pariter abque violatione immunitatis potest Episcopus Clericos sibi subditos, in eodem suo Palatio ad quod adducti, aut sponte accesserunt, atque etiam in eodem loco, qui est eorum domicilium, carcera, re, punire, &c.

Quantum autem ad Religiosos Apostatas attendenda est praxis, & consuetudo communis, qua videmus, Superioris eos capere in aliorum Ecclesiis, non minus ac domini servos fugitivos; nec inde ipsi capi reclamare super immunitatem nec Curia Romana Superioris punit; Tancr. tom. 3. tr. 1. lib. 4. quæst. 2. num. 5. Diana in Summa ver. Immunit. num. 16.

Hoc autem pro certo tenendum, dico de Religioso fugiente à Superiori, non ut à Judeo ob delictum, sed ut à Patre ob salutarem mortificationem; hic namque, si ad Ecclesiam extorcionem confugit, est suo Superiori pariter tamquam Patri reddendus, non minus quam miles, qui à suo Duce ad Ecclesiam, non ob delictum, confugit, est reddendus suo Duci, & servus suo domino, iusta dicta num. 689.

EFFECTUS IMMUNITATIS IN REFUGIIS.

685 Sunt quinque. Primus. Ut qui ad Ecclesiam confugit, non possit ex ea vi, dolo, aut malitia extahi, & sic extractus restitui debet Ecclesia, sive eidem, vel alteri. Insuper sic extrahentes teneantur ad omne interest, & damnum inde allatum.

686 Secundus. Ut reus, dum est in Ecclesia, non possit vinculis confungi, aut alia violentia affligi, ex cap. Definivit 33. quæst. 4.

687 Tertius. Ut dum est in Ecclesia, non possit contra eum ferri sententia moris, aut alkerius penitentialis, riteuenium, exili, &c. cap. Inter alia 6. de Immunitate.

688 Quartus. Ut reo existens in Ecclesia negari non possit necessarius victimus, & vestitus, aut impediri, ne ad illum deferatur, l. de present. 6. C. de his, qui ad Eccles. confug. quia sic videbatur cogi ad exundum. Potest tamen, dum in Ecclesia moratur, & laica potestate custodiatur, ne fugiat, aut tradatur Ecclesiastice persona, donec declaretur, an gaudere debet.

689 Quintus. Ut dum est in Ecclesia, non possit spoliari rebus, & bonis suis, quae secum ad Ecclesiam arribunt. Ex citat. C. definivit. Nisi talia bona, & res sive alteri obligata, ex num. 674. & 675. Potest Minister secularis ab eo arma, & alia à lege prohibita, in Ecclesia auferre. Alarius num. 14. Pitching, in comp. lib. 3. tit. 31. sef. 2. §. 3.

MODUS EXTRAHENDI IN CASIBUS EXCEPTIS.

690 Est, ut sequitur. Non potest extra Reus ab Ecclesia in casibus exceptis à Curia seculari auctoritate propria; sed omnipotens requiritur licentia expressa Episcopi loci (aut vicinioris, si locus sit nullius Diocesis) quam solus Episcopus, aut ejus Vicarius Generalis, date potest. Insuper pro executione requiritur interventus persona Ecclesiastica ab Episcopo deputata. Et ad solum Episcopum, aut ejus Vicarium Generalem, spectat cognoscere, an Reus, sive laicus sit, sive Regularis, gaudet immunitate Ecclesia, ad quam confugit. Liqueat ex verbis Bullæ: *In nullo ex casibus praeditis (suppetitur, exceptis) sine expressa licentia Episcopi, vel eius officiali, ab eo auctoritate habentis, & cum intervenienti persona Ecclesiastica ab eo auctoritate habentis, ad quos solo, & non alios Episcopos inferiores, &c. praeditam licentiam dante facultas pertinet.*

691 Quam licentiam Episcopus dare non potest, nisi prius probato, & confirto, quod delictum sit de exceptis, & inde Reus non gaudet, quia Episcopus nedum est Judex, verum etiam custos Immunitatis; adquæ teneat, illam defendere.

692 Quo confito, Reus est confignandus ut supra n. 690. Curia seculari, ita ut non decur appellatio, nec ex parte Rei, nec ex parte fisci, ut lique ex verbis Bullæ Greg. XIV. *Tuncque denum de mandato Episcopi per Judicem Ecclesiasticum curia seculari, quacumque appellatione postposita, consignetur.*

693 Quid si Episcopus requisitus tunc confignare, aut assistere, culpabiliter, seu injuste, recusaverit, in hoc solum casu poterit Curia secularis curare per suos ministros extrahere minori, quod fieri poterit, cum tumultu, & scandalo.

694 Dum causa, an gaudet, agitur, poterit Reus in Ecclesia existens à Curia seculari per suos ministros extra Ecclesiam vigilans custodiri, aut ad carcere Curia Ecclesiastica loco custodie reponi. Hæc omnia per suam Bullam Gregor. XIV. disponit.

POENA MALE EXTRAHENTIUM.

695 Nempe vi, aut dolo in casibus non exceptis, vel sine licentia Episcopi, & contra formam Greg. in casibus exceptis, ultra culpam sacrilegii, est pena restitutionis, ut in num. 685.

696 Insuper est pena excommunicationis majoris latæ sententiae, que ipso facto incurritur, etiam effetu non fecuto, sed scienter attentato; lique ex verbis Bullæ Greg. *attentare presumperit: quam incurrit tam Judex mandans, quam satellites, aut alii extrahentes. Quæ censura licet non fuerit reservata à Gregor. sicut reservata à Clem. VIII. extra Urbem, & intra Italiam, ut infra de Referatis.*

697 Denique actus omnes judiciales, & sententia post talem violentiam extractionem contra Reum lata, sunt irita, & nulla, ut expressè declarat Greg.

698 Hinc homicida vi extractus ab Ecclesia à pa-

renti-

tentibus occisi, à superveniente Curia seculari capitatur, gaudet, & est restituendus Ecclesia, Diana p. 1. part. 9. ref. 6. contra Sanficium; quia talis extractione est violenta, adeoque nulla, ex num. 685. & inde prædicare non potest.

699 Pariter, si subdolis verbis, & arte ministeriorum extrahatur, & ex hac injusta extractione committat delictum, adhuc restituvi debet Ecclesia. Privitera n. 5. cum Bonacini.

700 Immunitas non solum violatur per violentiam extractionem personarum, verum etiam rerum, & bonorum. Et tamen extrahentes non incurvare centuras à Greg. latus, quia Bulla loquitur de extrahentibus personas; sunt tamen excommunicandi, nisi restituant, cap. Sicut antiquitus 17. quæst. 4.

701 Recèt Fagnanus in lib. 3. Cap. Ecclesia de Immunitate, num. 103. advertit, quod, si bonorum abstractione fieri auctoritatem per Ministros Curia, vel de mandato Judicis, seu Magistratus secularium, tunc tam extrahentes, quam mandantes, licet non incident in censuras Greg. incident in rigidiorem censuras, & certis, quibus anteà erant gravata, & ex vi dominii proprii dicti bonis imposita propter bona. Unde si Ecclesia proveniat titulo hæreditatis, legati, domini, &c. prædiūm subiectum subjugationibus, censibus, legatis solvendis, & aliis perpetuis realibus oneribus, ea solvere tenetur Ecclesia; qui res cum suo onere transit. Et in favorem cause pia non debet onus justitiae inverti, nec alter suo jure privari, ex cap. Tributum 22. 23. quæst. 8. & Sacr. Rota in Brundusina Gabelle 13. Februario 1604.

702 Postquam autem recentissima bona sunt sub dominio Ecclesie, aut Ecclesiasticorum, non possunt à Magistris secularibus alii novis oneribus realibus gravari.

Inmodum addit Pittius, in Comp. lib. 3. titul. 3. §. 1. esse etiam exempta ab oneribus prius à Principe impositis, non vi dominii proprii dicti, sed ex potestate jurisdictionis supremæ; quia talia onera non sunt mere realia, sed mixta, nempe imposta cum respectu ad personas subiectas; & quia persona Ecclesiastica non est Magistratus secularium subiecta, ita nec ejus bona a quoniam per mutationem personæ mutatur etiam qualitas, & conditio rei adhaerens persona, vid. numero 755.

703 Eadem ratione, si extractione personarum fieri auctoritatem per Ministros secularium, ut in num. 701, tunc tam extrahentes, quam mandantes, ultra Censuras Gregor. & excommunicationem Clement. VIII. incurrente excommunicationem Censas relatan; quod aperte innuit Gregor. XIV. in sua Bulla per illa verba: *Declaramus, eum ipso facta censuras, & panas easdem incovare, qua contra libertatis, iuris, & communianitatis Ecclesiæ Violatorum, per Sacros Canones; & Consistoriorum Generalium, Nostrorumque prædeformorum Constitutiones sunt promulgatae: Requirit autem presumptio nostra iuxta num. 696.*

IMMUNITAS REALIS

704 Omperit ipsis bonis, ut in num. 694. Onera sunt triplicis generis: 1. Merit Realia, que ipsi rebus, seu bonis imponuntur sine respectu ad qualitatem personæ; & haec durant, quamdiu bona durant: 2. Merit Personalia, que personis subditis imponuntur sine respectu ad bona patrimonialis, que forte nonnulla habent, ut est exactio capitacionis: 3. Mixta, que personis subditis imponuntur cum respectu ad eorum bona, ita ut immediata sint tributa imposita personis, mediatis bonis. Ita Pittius, in Comp. lib. 3. §. 1. vid. num. 721.

705 Bona Ecclesiastica sunt etiam triplices generis. Primi generis sunt bona conseruata, benedicta, aut ad divinum cultum tangunt, ejus instrumenta legitime deputata. Hujusmodi sunt Ecclesia, Comœdia, vasa sacra, vestes, &c. Hæc esse immunita ab omnibus secularibus oneribus, & tributis laicibus, tam publicis, & regis, quam privatis, & antea impositis, ex pluribus juribus apud Fagnanum lib. 3. cap. Non minus de Immunitate, num. 8. ob speciem Ecclesiæ favorem, & sanctitudinem editis, ita ut in hoc casu ob speciales rationes non habeat locum regulæ illa, quod res cum suo onere transire.

706 Secundi generis sunt bona, que licet conferata, aut beneficiis non sint, &c. ad Ecclesiæ tamen spectant. Talia sunt prædia, & alia similia bona Ecclesiæ mobilis, aut immobilia. Et haec pariter sunt ab omni reali oneri laicæ immunita, ex cap. Sanctissim. de Censibus.

707 Hoc tamen pacto: Si bona sint data Ecclesiæ in foundationem, aut dotem de consensu dominorum, cui erant tributaria, sunt profici immunita ab omnibus oneribus, & tributis laicibus, tam publicis, & regis, quam privatis, & antea impositis, ex pluribus juribus apud Fagnanum lib. 3. cap. Non minus de Immunitate, num. 8. ob speciem Ecclesiæ favorem, & sanctitudinem editis, ita ut in hoc casu ob speciales rationes non habeat locum regulæ illa, quod res cum suo onere transire.

Denique ex verbis Christi, Matth. 17. *Quid tibi videtur Simon? Reges terre à quibus accipiunt tributum, vel sensum à filiis suis, an ab alienis? & ille dixit: Ab alienis. Dixit illi Jesus: Ergo liberi sunt filii. Ut autem non scandalizemus eos, vade ad mare, & mitte hamum, & tributum, & annonas non habebitis posse imponendi super eos.*

Et solum prefata bona sunt subjecta oneribus,

que ratione naturali ipsi rebus incumbunt. Et sic ad Ecclesiæ spectat suam repartitionem, & pro rata

Examen Ecclesiast.